

A fordítás az alábbi kiadások alapján készült

E. T. A. HOFFMANN: *Poetische Werke*, 1–6.,

Berlin, 1958, Aufbau Verlag

E. T. A. HOFFMANN: *Sämtliche Werke in sechs Bänden*.

Frankfurt am Main, 1988, Deutscher Klassiker Verlag

A regény fordítását az EUROPÄISCHES

ÜBERSETZER-KOLLEGIUM STRAELEN támogatta.

Die Übersetzung des Romans wurde durch das

EUROPÄISCHE ÜBERSETZER-KOLLEGIUM

STRAELEN gefördert.

Fordította, jegyzetekkel ellátta és az utószót írta

HORVÁTH GÉZA

A fordítást az eredetivel egybevetette

B. GAÁL MÁRTA

A borítón E. T. A. Hoffmann 1808-ban készült akvarellje:

Karl Wilhelm Unzelmann mint

Pasquin Nicola Isuad Michel Angelo

című daljátékában

A kötetet a szerző rajzai díszítik

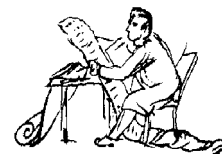
Cartaphilus Könyvkiadó, Budapest, 2008

Felelős Kiadó: Szász Zsolt

Hungarian translation © Horváth Géza, 2008

ISBN 978-963-7448-22-5-ö

ISBN 978-963-266-078-3

A feljegyzések közreadójának előszava

Szívesen elvezetnélek, kegyes olvasó, ama sötét platánok alá, ahol először olvastam Medardus barát különös történetét. Leülnél velem az illatos bokrok és tarkán izzó virágok közt félig rejtőzködő kőpadra, s akárcsak én, te is fölöttébb vágyakozva néznéd a kék hegyeket, melyek csodás képződményekben tornyosulnak a nap-sütötte völgy fölött, ami a lugas végén tárul elének. Ám egyszer csak megfordulsz, és alig húsz lépésre mögöttünk megpillantasz egy gótikus épületet, melynek kapubéllétét szobrok díszítik gazdagon. A platánok sötét ágain át tiszta, eleven szemű szentek képei – a széles kőfalon büszkélkedő friss falfestmények – tekintenek rád. A nap vörösen izzik a hegyek felett, feltámad az esti szél, minden él és mozog. A fák és a bokrok közt csodálatos hangok suhognak suttogva; s úgy zengenek felénk a távolból, mintha egyre magasabbra s magasabbra szökvén énekké és orgonahanggá duzzadnának. A kerti lugasban jámbor tekintetüket az égre emelvén, szóltan, komoly férfiak andalognak redős, bő csuhában. Netán megelevenedtek s leszáltak volna magas kőpárkányaikról a szentek képei? S a megfestett, csodás mondák és legendák titokzatos borzadálya leng körül; úgy érzed, mintha mindez a szemed előtt játszódna, s készségesen hiszel is ebben. Ilyen hangulatban olvas-

nád Medardus történetét, s ekkor bizonyára magad is többre tartanád a barát különös látomásait a felhevült képzelőerő kusza játékánál.

S most, kegyes olvasó, hogy az imént szentképeket, kolostort és barátokat láttál, elárulhatom, hogy a B.-i kapucinus* kolostor káprázatos kertje az, hová elvezetelek.

Amikor egykoron néhány napot töltöttem ebben a kolostorban, a tiszteletre méltó perjel** mint különlegességet mutatta meg Medardus barát levéltárban őrzött írásait, s csak nehézségek árán tudtam leküzdeni aggályait, hogy átadja őket. Voltaképpen, vélekedett az öreg, el kellett volna égetni őket. – Nem minden félelem nélkül adom kezédbe, kegyes olvasó, ki bizonytalansággal osztozol a perjel véleményét, e könyvet, amely e feljegyzésekből készült. Ha azonban úgy döntenél, hogy hű társként elkíséred Medardust sötét kerengőkön és cellákon át, a tarka, a lehető legtarkább világon át, és elviseled élete borzalmait, retteneteit, örületeit és bolondériáit, akkor talán gyönyörködés majd a camera obscura*** változatos képeiben, melyek eléd tárulnak. – Előfordulhat, hogy az alaktalannak tűnő látomást, mihelyst élesebben veszed szemügyre, rögvest világosan és kerek egésznek látod.

---

* *kapucinus* – a kapucinus rend 1528-ban szakadt el a ferences rendtől és vált önállóvá 1619-ben. Szent Ferenc öltözetéhez hasonlóan hegyes csuklyás („kapucnis”), barna kármzsát hordtak. A ferencesekkel ellentétben a kapucinusok szakállt viseltek, és a többi kolduló rendnél is jobban törődtek a szegényekkel.

** *perjel* – kisebb kolostor előljárója, nagyobb kolostorokban az apát alatti rang. A kapucinus kolostorok vezetőjét általában gvárdiánnak nevezték.

*** *camera obscura* – lyukkamera, sötétkamra (latin). A készülék a valóság képeit mutatja, de fordítva, vagyis „fejre állítva”. Hoffmann ezzel a kifejezéssel is a valóságábrázolás, a mimézis, a művészi utánzás problematikusságára hívja fel a figyelmet.

Felismered az elrejtett csírát, melyet sötét végzet szült, s mely egyre csak növekedvén, ezernyi indát hajtva, egyetlen virággá s gyümölcskévé érve buja növényé sarjad, magába szív minden életnedvet, s megöli a csírát.

Miután nagy buzgalommal végigolvastam Medardus kapucinus barát iratait, ami igencsak nehezemre esett, mivel a megboldogult végtelenül apró, olvashatatlan szerzetesírással körmölt, úgy éreztem, hogy mindaz, mit összességében álomnak és képzeletnek nevezünk, ama titkos fonal jelképes megismerése volna, mely minden vonatkozásában belecsomóztatva életünkbe, végigvonul életünkön, azonban, mintha épp azt kellene elveszettnek tekintenünk, aki azt hiszi, hogy ezzel az ismerettel az erő birtokába is jutott, mellyel erőszakkal elszakíthatja a fonalat, és felveheti a harcot a fölöttünk uralkodó sötét hatalommal.

Talán te is úgy jársz majd, kegyes olvasó, mint én, s ezt nyomós okoknál fogva igencsak szívből kívánni tudom neked.